

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 19
QUYỂN THỨ 460
HỘI THỨ HAI

Phẩm
XẢO TIỆN
Thứ 68 - 1

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên sức phương tiện khéo léo như thế ấy, phát tâm Bồ-đề đã trải bao thời gian?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này phát tâm Bồ-đề đã trải qua số trăm ngàn trăm ức muôn ức kiếp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên sức phương tiện khéo léo như thế ấy, đã từng gần gũi cúng dường bấy nhiêu Phật?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này đã từng gần gũi cúng dường chư Phật ngang cát sông Căng-già.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên sức phương tiện khéo léo như thế ấy, đã trồng những căn lành thù thắng nào?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này phát tâm trở đi, không có Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa nào được dẫn căn lành mà chẳng viên mãn tinh siêng tu học. Do nhân duyên đây trọn nên sức phương tiện khéo léo như thế.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên sức phương tiện khéo léo như thế ấy rất là hiếm có?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói, Bồ-tát Ma-ha-tát này rất là hiếm có.

Thiện Hiện phải biết: Như vàng nhật nguyệt đi khắp soi xúc cõi bốn đại châu làm các sự nghiệp. Trong ấy có bao hoặc tình phi tình theo thể lực ánh sáng kia mà chuyển động đều thành sự nghiệp mình. Như vậy Bát-nhã Ba-la-mật-đa soi xúc năm Ba-la-mật-đa kia làm các sự nghiệp, Bồ thí thấy

năm Ba-la-mật-đa thuận theo thế lực Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà chuyển, đều thành việc mình.

Thiện Hiện phải biết: Như Chuyển luân vương nếu không xe bảy báu chẳng gọi Luân vương. Cần có xe bảy báu mới được gọi Luân vương. Bồ thí thấy năm Ba-la-mật-đa cũng lại như thế, nếu là Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng được gọi là Ba-la-mật-đa. Chẳng là Bát-nhã Ba-la-mật-đa mới được gọi là Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện phải biết: Như có người nữ đoan chính đẹp đẽ giàu có, nếu không được người chồng mạnh mẽ giữ gìn, dễ bị kẻ ác nhân làm xâm phạm. Nếu có được người chồng mạnh mẽ giữ gìn, chẳng bị ác nhân xâm phạm. Bồ thí thấy năm Ba-la-mật-đa cũng lại như thế vậy, nếu không sức Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp hộ dễ bị thiên ma và bè lũ kia làm trở hoại. Nếu có sức Bát-nhã Ba-la-mật-đa làm nhiếp hộ, tất cả thiên ma và bè lũ kia chẳng thể trở hoại được.

Thiện Hiện phải biết: Như tướng quân mạnh giỏi thạo binh pháp, khéo chuẩn bị các thứ áo gậy bền chắc, oán định nước gần chẳng thể xâm hại được. Bồ thí thấy năm Ba-la-mật-đa cũng lại như vậy chẳng là Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thiên ma bè lũ người tăng thượng mạn, cho đến thứ Bồ-tát chiên-đà-la thấy đều chẳng thể hoại được.

Thiện Hiện phải biết: như các Tiểu vương châu Thiệm bộ thấy tùy tới châu hầu Chuyển luân Thánh vương, nương Luân vương kia được đến chỗ thắng. Bồ thí thấy năm Ba-la-mật-đa cũng lại như vậy, tùy trợ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, bởi nhờ thế lực kia làm dẫn đem, nên chóng năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện phải biết: Như các nguồn nước phương Đông châu Thiệm bộ, không nguồn nào chẳng đều tới sông lớn Căng-già, theo dòng sông Căng-già chảy vào biển cả. Bồ thí thấy năm Ba-la-mật-đa cũng lại như vậy, không chẳng đều được Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu nhiếp dẫn, mới năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện phải biết: Như tay hữu người năng làm các việc. Như vậy Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng dẫn tất cả pháp lành thù thắng.

Thiện Hiện phải biết: Như tay tả người làm việc bất tiện. Như vậy năm Ba-la-mật-đa trước chẳng năng dẫn sanh các pháp lành thù thắng.

Thiện Hiện phải biết: Ví như các dòng, tùy nó lớn nhỏ, nếu vào biển cả đồng được tên mặn. Như vậy năm Ba-la-mật-đa trước phải vào Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mới được tên là năng đến bờ kia.

Thiện Hiện phải biết: Như vua Chuyển luân muốn đến chỗ nào, bốn quân đi theo, xe báu đi trước. Vua và bốn quân nghĩ muốn ăn uống, xe phải đứng lại tức thì. Đã ăn muốn rồi, vua nghĩ muốn đi, xe liền đi trước. Xe kia đi đứng theo ý vua muốn, đến nơi chỗ rồi, chẳng còn đi trước. Như vậy năm Ba-la-mật-đa trước cùng các pháp lành muốn tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cần nhờ Bát-nhã Ba-la-mật-đa lấy làm dẫn trước, đứng đi đồng theo, chẳng bỏ rời nhau, nếu đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng còn đi nữa.

Thiện Hiện phải biết: Như vua Chuyển luân muốn đi đến đâu, bốn quân bảy báu đi theo trước sau. Bảy giờ, xe báu dù đi ở trước mà chẳng phân biệt tướng trước sau. Như vậy năm Ba-la-mật-đa trước cùng các pháp lành muốn tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, quyết dùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa làm dẫn đường trước. Nhưng Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây chẳng khởi nghĩ này: Ta ở trước năm Ba-la-mật-đa, trước làm kẻ dẫn đầu kia đi theo ta. Bồ thí thấy năm Ba-la-mật-đa chẳng khởi nghĩ này: Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu ở trước chúng ta, ta theo kia vậy. Sở dĩ vì sao? Sáu Ba-la-mật-đa như thế và tất cả pháp, tự tánh đều chậm lụt, không sở năng vi, không có chủ thể, hư dối chẳng thật, không vô sở hữu, tướng chẳng tự tại, ví như ánh nắng,

bóng sáng, trắng nước, việc huyền, mộng thấy, trong ấy đều không phân biệt tự thể tác dụng chơn thật.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp tự tánh đều không, không có tác dụng thật, các Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao tu hành Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cầu chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối sáu Ba-la-mật-đa đây chính lúc tu hành thường khởi nghĩ này: Thế giới hữu tình tâm hằng điên đảo, chìm đắm sanh tử, chẳng tự thoát được. Nếu ta chẳng tu thắng hạnh khéo tiện, chẳng năng cứu vớt kia khổ sanh tử. Ta phải vì các loại hữu tình kia siêng tu Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắng hạnh khéo tiện, tới chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề để thoát đại khổ sanh tử các hữu tình.

Bồ-tát Ma-ha-tát này khởi nghĩ đây rồi, vì các hữu tình xả thí sở hữu trong ngoài tất cả. Đã xả thí rồi, lại khởi nghĩ này: Ta đối trong ngoài đều không xả gì. Sở dĩ vì sao? Vật trong ngoài đây không, vô tự tánh, chẳng thể xả thí, chẳng phải chỉ thuộc ta.

Bồ-tát Ma-ha-tát này do quán sát đây tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa chóng được viên mãn, mau

chúng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Bồ-tát Ma-ha-tát này vì thoát khổ sanh tử các hữu tình nên trọn chẳng phạm giới. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này thường khởi nghĩ đây: Ta vì giải thoát khổ sanh tử tất cả hữu tình nên cầu tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, quyết định chẳng nên giết mạng chúng sanh cho đến tà kiến, cũng quyết định chẳng nên cầu cảnh diệu dục, cầu giàu vui trời, cầu làm Đế Thích, Ma Phạm vương thấy, cũng quyết định chẳng nên cầu bậc Thanh văn hoặc bậc Độc giác duy tự giải thoát.

Bồ-tát Ma-ha-tát này do quán sát đây tu hành Tịnh giới Ba-la-mật-đa chóng được viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bồ-tát Ma-ha-tát này vì thoát khổ sanh tử các hữu tình nên trọn chẳng phát khởi tâm giận dữ thấy. Giả sử hằng bị hủy báng lăng nhục, chua cay quở mắng, đau đớn thấu tim tủy, trọn chẳng phát khởi một niệm giận thù. Nếu lại hằng bị dao gậy ngói đá đất khối các vật đánh đập nơi thân, cắt đứt chém đâm, mổ xẻ lóng đốt cũng chẳng phát khởi một niệm ác tâm. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này quán sát tất cả tiếng như hang vang, sắc như bọt nổi, chẳng nên với trong vọng khởi giận thù, hoại các phẩm lành. Bồ-tát Ma-ha-tát này do quan sát

đây tu hành An nhẫn Ba-la-mật-đa chóng được viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bồ-tát Ma-ha-tát này vì thoát khổ sanh tử các hữu tình, siêng cầu tất cả pháp lành thù thắng. Cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, ở thời gian giữa thường không lười nhác. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này hằng khởi nghĩ đây: Nếu ta lười nhác chẳng năng cứu vớt tất cả hữu tình khiến xa lìa đại khổ sanh tử, cũng chẳng năng được Nhất thiết trí trí. Bồ-tát Ma-ha-tát này do quán sát đây tu hành Tinh tiến Ba-la-mật-đa chóng được viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bồ-tát Ma-ha-tát này vì thoát khổ sanh tử các hữu tình nên tu các thắng định, cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề trọn chẳng phát khởi loạn tâm đồng hành tham sân si thấy. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này thường khởi nghĩ đây: Nếu ta phát khởi loạn tâm đồng hành tham sân si thấy, thì chẳng năng làm nên việc lợi vui cho kẻ khác, cũng chẳng thể chứng được sở cầu Phật quả. Bồ-tát Ma-ha-tát này do quán sát đây, tu hành Tĩnh lự Ba-la-mật-đa chóng được viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bồ-tát Ma-ha-tát này vì thoát khổ sanh tử các hữu tình nên chẳng lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thường siêng tu

học thắng huệ vi diệu thể gian xuất thể gian. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này hằng khởi nghĩ đây: Nếu lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đối các hữu tình chẳng năng thành thực được, cũng chẳng thể được Nhất thiết trí trí. Bồ-tát Ma-ha-tát này do quán sát đây tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chóng được viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện! Do nhân duyên này, dù tất cả pháp không thật tác dụng, tự tánh đều không, mà chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát siêng tu sáu thứ Ba-la-mật-đa thường không lười mỏi cầu chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả thứ Ba-la-mật-đa tánh không sai khác, đều là được Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa thành mãn, lẽ nên hợp làm một Ba-la-mật-đa, chỗ gọi Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì sao nói là Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối năm Ba-la-mật-đa là tối là thắng, là tôn là cao, là diệu là vi diệu, là thượng là vô thượng, vô đẳng đẳng?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Sáu thứ Ba-la-mật-đa như thế tánh không sai khác, đều là được Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp trì vậy. Nếu không Bát-nhã Ba-la-mật-đa, bố thí thấy năm chẳng được gọi là Ba-la-mật-đa. Cần

nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa bổ thí thấy năm mới được gọi là Ba-la-mật-đa. Vậy nên, năm Ba-la-mật-đa trước nhiếp ở Bát-nhã Ba-la-mật-đa, do đây duy nhất Ba-la-mật-đa, chỗ gọi Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, tất cả Ba-la-mật-đa tánh không sai khác.

Thiện Hiện phải biết: Như loại hữu tình tuy có nhiều thứ sắc thân sai khác, nếu có gần gũi núi chúa Diệu cao đều đồng một sắc. Như vậy năm Ba-la-mật-đa trước tuy có các thứ phẩm loại sai khác mà được Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa tu thành mãn vậy, đều vào Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng thể thi thiết danh tánh sai khác. Lại Bổ thí thấy Ba-la-mật-đa nương dựa Bát-nhã Ba-la-mật-đa mới được vào Nhất thiết trí trí, mới được gọi là đến bờ bên kia.

Vậy nên, sáu thứ Ba-la-mật-đa đều đồng một mùi vị tánh không sai khác, chẳng thể thi thiết đây là Bổ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Sở dĩ vì sao? Như vậy sáu thứ Ba-la-mật-đa đều đồng tới vào Nhất thiết trí trí, năng đến bờ kia, tánh không sai khác. Do nhân duyên này, bổ thí thấy sáu chẳng thể thi thiết danh tánh có khác.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Ba-la-mật-đa và tất cả pháp, nếu theo thật nghĩa đều không đây kia hơn kém sai khác. Duyên có nào nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối năm Ba-la-mật-đa là tối

là thắng, là tôn là cao, là diệu là vi diệu, là thượng là vô thượng, vô đẳng vô đẳng đẳng?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Nếu theo thật nghĩa Ba-la-mật-đa và tất cả pháp đều không đây kia hơn kém sai khác, chỉ nương tác dụng nói năng thế tục nói có đây kia hơn kém sai khác, thì thiết Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì muốn độ thoát sanh lão bệnh tử các loại hữu tình nên dùng thế tục tác dụng. Nhưng sanh lão bệnh tử các loại hữu tình đều chẳng thật có, chỉ giả thi thiết. Sở dĩ vì sao? Vì hữu tình vô sở hữu, nên phải biết các pháp cũng vô sở hữu. Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu đạt tất cả pháp đều vô sở hữu, năng vượt sanh lão bệnh tử hữu tình thế tục tác dụng. Bởi vậy, nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối năm Ba-la-mật-đa là tối là thắng, là tôn là cao, là diệu là vi diệu, là thượng là vô thượng, vô đẳng vô đẳng đẳng.

Thiện Hiện phải biết: Như vua Chuyển luân có bao nhiêu nữ bảo, đối trong hạng người nữ là tối là thắng, là tôn là cao, là diệu là vi diệu, là thượng là vô thượng, vô đẳng vô đẳng đẳng. Như vậy Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối Bồ thí Ba-la-mật-đa là tối là thắng, là tôn là cao, là diệu là vi diệu, là thượng là vô thượng, vô đẳng vô đẳng đẳng.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Duyên nào hằng thường khen nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đối Bồ thí thấy Ba-la-mật-đa là tối là thắng, là tôn là cao, là diệu là vi diệu, là thượng là vô thượng, vô đẳng vô đẳng đẳng?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bởi Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây dùng vô sở đắc mà làm phương tiện, khắp năng nhiếp lấy tất cả thiện pháp, hòa hợp tột vào Nhất thiết trí trí an trụ chẳng động, nên Ta hằng thường khen nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đối các thiện pháp có lấy bỏ chẳng?

Phật nói: Chẳng có, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đối pháp đều không hoặc lấy hoặc bỏ. Vì có sao? Vì tất cả pháp đều chẳng thể lấy chẳng thể bỏ vậy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đối những pháp nào không lấy không bỏ?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đối sắc không lấy không bỏ, đối thọ tướng hành thức không lấy không bỏ. Đối nhãn xứ cho đến ý xứ không lấy không bỏ. Đối sắc xứ cho đến pháp xứ không lấy không bỏ. Đối nhãn giới cho đến ý giới

không lấy không bỏ. Đối sắc giới cho đến pháp giới không lấy không bỏ. Đối nhãn thức giới cho đến ý thức giới không lấy không bỏ. Đối nhãn xúc cho đến ý xúc không lấy không bỏ. Đối nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ không lấy không bỏ.

Đối địa giới cho đến thức giới không lấy không bỏ. Đối nhân duyên cho đến tăng thượng duyên không lấy không bỏ. Đối vô minh cho đến lão tử không lấy không bỏ. Đối Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa không lấy không bỏ. Đối nội không cho đến vô tánh tự tánh không không lấy không bỏ. Đối chơn như cho đến bất tư nghi giới không lấy không bỏ.

Đối khổ tập diệt đạo thánh đế không lấy không bỏ. Đối bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi không lấy không bỏ. Đối bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định không lấy không bỏ. Đối tám giải thoát cho đến mười biến xứ không lấy không bỏ. Đối không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn không lấy không bỏ.

Đối Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa không lấy không bỏ. Đối Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa không lấy không bỏ. Đối tất cả đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn không lấy không bỏ. Đối năm nhãn, sáu thần thông không lấy không bỏ. Đối Như Lai mười

lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng không lấy không bỏ. Đối ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo không lấy không bỏ. Đối pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả không lấy không bỏ.

Đối nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí không lấy không bỏ. Đối quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề không lấy không bỏ. Đối tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát không lấy không bỏ. Đối chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không lấy không bỏ. Đối Nhất thiết trí trí không lấy không bỏ.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu vì sao đối sắc không lấy không bỏ, cho đến đối Nhất thiết trí trí không lấy không bỏ?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu chẳng suy nghĩ sắc, vậy nên đối sắc không lấy không bỏ. Cho đến chẳng suy nghĩ Nhất thiết trí trí, vậy nên đối Nhất thiết trí trí không lấy không bỏ.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Vì sao Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng suy nghĩ sắc cho đến chẳng suy nghĩ Nhất thiết trí trí?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bởi Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây đối sắc chẳng suy nghĩ tất cả tướng, cũng chẳng suy nghĩ tất cả sở duyên, vậy nên chẳng suy

ngĩ sắc. Cho đến đôi Nhất thiết trí trí chẳng suy
ngĩ tất cả tướng, cũng chẳng suy nghĩ tất cả sở
duyên, vậy nên chẳng suy nghĩ Nhất thiết trí trí.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nếu Bồ-
tát Ma-ha-tát chẳng suy nghĩ sắc cho đến chẳng suy
ngĩ Nhất thiết trí trí làm sao tăng trưởng căn lành
đã trồng? Nếu chẳng tăng trưởng căn lành đã trồng,
làm sao viên mãn Ba-la-mật-đa? Nếu chẳng viên
mãn Ba-la-mật-đa, làm sao chứng được sở cầu Vô
thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu khi Bồ-tát Ma-ha-
tát chẳng suy nghĩ sắc cho đến chẳng suy nghĩ Nhất
thiết trí trí. Khi ấy Bồ-tát Ma-ha-tát bèn năng tăng
trưởng căn lành đã trồng. Vì căn lành đã trồng
được tăng trưởng, nên mới năng viên mãn Ba-la-
mật-đa. Ba-la-mật-đa được viên mãn, là năng
chứng được sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.
Vì có sao? Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát cần
chẳng suy nghĩ sắc cho đến chẳng suy nghĩ Nhất
thiết trí trí, mới năng đầy đủ tu các hạnh Bồ-tát Ma-
ha-tát, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Duyên
nào Bồ-tát Ma-ha-tát cần chẳng suy nghĩ sắc cho
đến chẳng suy nghĩ Nhất thiết trí trí, mới năng đầy
đủ tu các hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát chứng được Vô
thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát nếu suy nghĩ sắc cho đến suy nghĩ Nhất thiết trí trí thời hữu sở đắc. Vì hữu sở đắc bèn trước cõi Dục, cõi Sắc, Vô sắc. Nếu trước cõi Dục, cõi Sắc, Vô sắc chẳng năng đầy đủ tu các hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng suy nghĩ sắc cho đến chẳng suy nghĩ Nhất thiết trí trí là vô sở đắc. Vì vô sở đắc thời chẳng trước cõi Dục, cõi Sắc, Vô sắc. Nếu chẳng trước cõi Dục, cõi Sắc, Vô Sắc, chớ đến đầy đủ tu các hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát muốn được đầy đủ tu các hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, muốn mau chứng được sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, phải siêng tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, chẳng nên suy nghĩ chấp trước các pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tinh siêng tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phải trụ nơi nào?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tinh siêng tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu chẳng nên trụ sắc, cho đến chẳng nên trụ Nhất thiết trí trí.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Duyên nào Bồ-tát Ma-ha-tát tinh siêng tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu chẳng nên trụ sắc cho đến chẳng nên trụ Nhất thiết trí trí?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tinh siêng tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, vì đối tất cả pháp không chấp trước vậy, chẳng nên trụ sắc, cho đến chẳng nên trụ Nhất thiết trí trí. Vì có sao? Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này chẳng thấy có pháp khả đối trong ấy mà khởi chấp trước và khả an trụ. Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát như thế đem vô sở trước và vô an trụ mà làm phương tiện, tinh siêng tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khởi nghĩ như vậy: Nếu năng được vô sở chấp trước vô sở an trụ như thế, tinh tiến tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa, là hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Ta năng được vô sở chấp trước như thế tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, Ta năng được vô sở chấp trước như thế là hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, là hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này do nghĩ như thế, lấy tướng chấp trước, xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nếu xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời xa lìa Tĩnh

lự, Tinh tiến, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa. Cũng xa lìa nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Cũng xa lìa chơn như cho đến bất tư nghi giới.

Cũng xa lìa khổ tập diệt đạo thánh đế. Cũng xa lìa bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Cũng xa lìa bốn tĩnh lục, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Cũng xa lìa tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Cũng xa lìa không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn.

Cũng xa lìa Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa. Cũng xa lìa tất cả đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Cũng xa lìa năm nhãn, sáu thần thông. Cũng xa lìa Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Cũng xa lìa pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Cũng xa lìa nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Cũng xa lìa tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát.

Cũng xa lìa chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng xa lìa Nhất thiết trí trí. Sở dĩ vì sao? Vì Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu không sở chấp trước đối tất cả pháp; chẳng phải Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu có chấp trước ấy và tánh chấp trước. Vì có sao? Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đều vô tự tánh khá đối các pháp có sở chấp trước.

Vậy nên, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa khởi nghĩ như vậy: Đây là Bát-nhã Ba-la-mật-đa, ta hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thời Bồ-tát Ma-ha-tát này tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối tất cả pháp và Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu đều có chấp trước.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa khởi tưởng như vậy: Đây là Bát-nhã Ba-la-mật-đa, ta hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời là khắp hành thật tướng các pháp. Bồ-tát Ma-ha-tát này do khởi tưởng đây bèn lui Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nếu lui Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời lui tất cả bạch pháp thù thắng. Vì có sao? Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu là căn bản tất cả giống bạch pháp. Nếu lui Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời là lui mất tất cả bạch pháp.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khởi nghĩ như vậy: Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu nhiếp thọ Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự Ba-la-mật-đa cho đến nhiếp thọ Nhất thiết trí trí. Bồ-tát Ma-ha-tát này lui mất Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nếu lui mất Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời chẳng năng nhiếp thọ Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự Ba-la-mật-đa, cho đến chẳng năng nhiếp thọ Nhất thiết trí trí. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải là Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng

khấp nhiếp thọ Bồ-đề phần pháp và năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khởi nghĩ như vậy: An trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa bèn đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề định được nhận ký. Bồ-tát Ma-ha-tát này thời lui mất Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nếu lui mất Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thời đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng được nhận ký. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải là Bát-nhã Ba-la-mật-đa khá đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề được nhận ký vậy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khởi nghĩ như vậy: An trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời năng dẫn phát Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Tĩnh lự Ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến năng dẫn phát đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Bồ-tát Ma-ha-tát này thời lui mất Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nếu lui mất Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời chẳng năng dẫn phát Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Tĩnh lự Ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến chẳng năng dẫn phát đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải là Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà năng dẫn phát an trụ thắng pháp.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khởi nghĩ như vậy: Phật biết các pháp không tương nhiếp thọ, tự chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Được Bồ-đề rồi, vì các hữu tình tuyên nói khai chỉ thật tướng các pháp, Bồ-tát Ma-ha-tát này thời là lui mất Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu. Vì có sao? Thiện Hiện! Như Lai đối pháp không hay, không biết, không nói, không chỉ. Sở dĩ vì sao? Vì thật tánh các pháp chẳng thể hay biết, chẳng thể thi thiết, làm sao được có hay biết nói chỉ tất cả pháp ấy? Nếu nói thật có hay biết nói chỉ tất cả pháp ấy là không có lẽ ấy.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, làm sao sẽ xa lìa được các thứ lỗi lầm như thế?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa khởi nghĩ như vậy: Tất cả pháp vô sở hữu chẳng thể lấy. Nếu pháp vô sở hữu chẳng thể lấy thời không có kẻ năng hiện Đăng giác, cũng không có năng tuyên nói khai chỉ. Nếu hành như thế là hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa lìa các lỗi lầm.

Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chấp pháp vô sở hữu chẳng thể lấy, thời xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đối tất cả pháp không sở chấp trước, không sở nhiếp thọ. Nếu đối các pháp có sở chấp trước, có sở nhiếp thọ, thời lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa hãy xa lìa hay chẳng xa lìa. Cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa đối Bồ thí Ba-la-mật-đa hãy xa lìa hay chẳng xa lìa. Như vậy cho đến Nhất thiết trí trí đối Nhất thiết trí trí hãy xa lìa hay chẳng xa lìa?

Bạch Thế Tôn! Nếu Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa hoặc xa lìa hoặc chẳng xa lìa, Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao được không chấp trước, dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Cho đến nếu Bồ thí Ba-la-mật-đa đối Bồ thí Ba-la-mật-đa hoặc xa lìa hoặc chẳng xa lìa, Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao được không chấp trước, dẫn phát Bồ thí Ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến nếu Nhất thiết trí trí đối Nhất thiết trí trí hoặc xa lìa hoặc chẳng xa lìa, Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao được không chấp trước, dẫn phát Nhất thiết trí trí?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng xa lìa chẳng phải chẳng xa lìa. Cho đến Nhất thiết trí trí đối Nhất thiết trí trí chẳng xa lìa chẳng phải chẳng xa lìa. Vậy nên, Bồ-tát Ma-ha-tát được không chấp trước dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho đến dẫn phát Nhất thiết trí trí. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng tức tự tánh, chẳng lìa tự tánh mà năng an trụ dẫn phát tự tánh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng chấp trước sắc rằng đây là sắc, sắc đây thuộc kia. Cũng chẳng chấp trước thọ tướng hành thức rằng đây là thọ tướng hành thức, thọ tướng hành thức đây thuộc kia. Như vậy cho đến chẳng chấp trước Nhất thiết trí trí rằng đây là Nhất thiết trí trí, Nhất thiết trí trí đây thuộc kia.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả pháp như thế vì không chấp trước nên mới năng dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa. Cho đến năng dẫn phát được Nhất thiết trí trí. Vì có sao? Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đối trong các pháp có sở chấp trước rằng đây là pháp, pháp đây thuộc kia, thì chẳng năng tùy ý dẫn phát được công đức an trụ thẳng diệu.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng quán sắc hoặc thường hoặc vô thường, hoặc vui hoặc khổ, hoặc ngã hoặc vô ngã, hoặc tịnh hoặc bất tịnh, hoặc vắng lặng hoặc chẳng vắng lặng, hoặc xa lìa hoặc chẳng xa lìa.

Cũng chẳng quán thọ tướng hành thức hoặc thường hoặc vô thường, hoặc vui hoặc khổ, hoặc ngã hoặc vô ngã, hoặc tịnh hoặc bất tịnh, hoặc vắng

lặng hoặc chẳng vắng lặng, hoặc xa lìa hoặc chẳng xa lìa.

Cho đến chẳng quán Nhất thiết trí trí hoặc thường hoặc vô thường, hoặc vui hoặc khổ, hoặc ngã hoặc vô ngã, hoặc tịnh hoặc bất tịnh, hoặc vắng lặng hoặc chẳng vắng lặng, hoặc xa lìa hoặc chẳng xa lìa.

Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả pháp như thế vì chẳng quán sát, nên mới năng dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến năng dẫn phát được Nhất thiết trí trí. Vì có sao? Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đối trong các pháp có sở quán sát hoặc thường hoặc vô thường, hoặc vui hoặc khổ, hoặc ngã hoặc vô ngã, hoặc tịnh hoặc bất tịnh, hoặc vắng lặng hoặc chẳng vắng lặng, hoặc xa lìa hoặc chẳng xa lìa, thời chẳng năng tùy ý dẫn phát được công đức an trụ thắng diệu.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời là tu hành Tĩnh lự, Tinh tiến, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa. Cũng là an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Cũng là an trụ chơn như cho đến bất tư nghì giới. Cũng là an trụ khổ tập diệt đạo thánh đế. Cũng là tu hành bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Cũng là tu hành bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô

sắc định. Cũng là tu hành tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Cũng là tu hành không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn.

Cũng là tu hành Bồ-tát thập địa. Cũng là tu hành tất cả đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Cũng là tu hành năm nhãn sáu thần thông. Cũng là tu hành Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Cũng là tu hành pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Cũng là tu hành Nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Cũng là tu hành tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Cũng là tu hành chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng là tu hành Nhất thiết trí trí.

Lại nữa, Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu tùy đi chỗ nào, sở hữu tất cả Ba-la-mật-đa và tất cả các Bồ-đề phần pháp thấy đều đi theo. Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu tùy đến chỗ nào, sở hữu tất cả Ba-la-mật-đa và tất cả các Bồ-đề phần pháp thấy đều đến theo.

Thiện Hiện! Như vua Chuyển luân tùy đi chỗ nào bốn thứ dũng quân thấy đều đi theo. Vua Chuyển luân kia tùy đến chỗ nào bốn thứ dũng quân thấy đều theo đến. Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu cũng lại như thế, tùy có đi đâu và có đến chỗ nào, sở hữu tất cả Ba-la-mật-đa và tất cả các

Bồ-đề phần pháp thấy đều đi theo đến chỗ rốt ráo là Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện! Như kẻ đánh xe giỏi ngồi xe tứ mã khiến tránh đường hiểm, đi nơi đường chính, theo muốn bản ý năng đến nơi chỗ. Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu cũng lại như thế, giỏi khiến tất cả Ba-la-mật-đa và tất cả các Bồ-đề phần pháp, khiến tránh đường hiểm sanh tử Niết-bàn, đi nơi đường chính tự lợi lợi tha, đến bản sở cầu Nhất thiết trí trí.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Sao là đường, sao là chẳng phải đường của Bồ-tát Ma-ha-tát?

Phật bảo: Thiện Hiện! Đường các dị sanh, hoặc đường Thanh văn, hoặc đường Độc giác chẳng phải đường các Bồ-tát Ma-ha-tát, vì nương đây chẳng năng đến Nhất thiết trí trí vậy. Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu sở dẫn sáu thứ Ba-la-mật-đa là đường các Bồ-tát Ma-ha-tát, vì nương đây định năng đến được Nhất thiết trí trí vậy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu hiện ra thế gian năng xong đại sự, chỗ gọi chỉ rõ tương đường chẳng phải đường cho các Bồ-tát Ma-ha-tát, khiến chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát biết là đường chẳng phải đường, mau năng chúng được Nhất thiết trí trí?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu hiện ra thế gian năng xong đại sự, chỗ gọi chỉ rõ tướng đường chẳng phải đường cho các Bồ-tát Ma-ha-tát, khiến chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát biết đây đường đây chẳng phải đường, mau năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Lại nữa, Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu hiện ra thế gian năng xong đại sự, chỗ gọi độ thoát vô lượng vô số, vô biên hữu tình, khiến được lợi ích an vui thù thắng.

Thiện Hiện phải biết: Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu dù làm vô biên lợi ích an vui cho người, mà đối việc đây không sờ lấy đấm.

Lại nữa, Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu dù năng chỉ rõ việc sờ tác sắc mà đối việc đây không sờ lấy đấm. Dù năng chỉ rõ việc sờ tác thọ tướng hành thức, mà đối việc đây không sờ lấy đấm. Như vậy cho đến dù năng chỉ rõ việc sờ tác Nhất thiết trí trí, mà đối việc đây không sờ lấy đấm. Dù năng chỉ rõ việc sờ tác Thanh văn Độc giác, mà đối việc đây không sờ lấy đấm.

Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu dù năng dẫn đem tất cả chúng Bồ-tát Ma-ha-tát khiến tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, xa lìa Thanh văn

bậc Độc giác thấy mà đối pháp vô sanh vô diệt, lấy tánh pháp trụ làm định lượng vậy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nếu Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đối tất cả pháp vô sanh vô diệt, Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, vì các hữu tình hành bố thí được, trì tịnh giới được, khởi an nhẫn được, siêng tinh tiến được, trụ tĩnh lực được, tu bát-nhã được?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa duyên Nhất thiết trí trí vì các hữu tình hành bố thí được, trì tịnh giới được, khởi an nhẫn được, siêng tinh tiến được, trụ tĩnh lực được, tu bát-nhã được.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này đem căn lành đây cùng các hữu tình đồng chung hồi hướng Nhất thiết trí trí. Hồi hướng Nhất thiết trí trí như thế, thời tu sáu thứ Ba-la-mật-đa mau được viên mãn, cũng tu Bồ-tát từ bi hỷ xả mau được viên mãn. Cho đến ngôi yên tòa diệu Bồ-đề, thường chẳng xa lìa sáu thứ Ba-la-mật-đa như thế. Nếu chẳng xa lìa sáu thứ Ba-la-mật-đa như thế, thời chẳng xa lìa Nhất thiết trí trí.

Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát muốn mau chứng được Nhất thiết trí trí, phải siêng

**ting tiến tu học sáu thứ Ba-la-mật-đa, phải siêng
ting tiến tu hành sáu thứ Ba-la-mật-đa.**

Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát thường siêng ting tiến tu học, tu hành sáu thứ Ba-la-mật-đa như thế, tất cả căn lành chóng được viên mãn, mau năng chứng được Nhất thiết trí trí. Vậy nên, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát nên cùng sáu thứ Ba-la-mật-đa thường chung tương ưng, chớ bỏ lìa nhau.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao năng cùng sáu thứ Ba-la-mật-đa thường chung tương ưng chớ bỏ lìa nhau?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát như thật quán sắc chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng. Như thật quán thọ tướng hành thức chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng. Cho đến như thật quán Nhất thiết trí trí chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng. Bồ-tát Ma-ha-tát này năng cùng sáu thứ Ba-la-mật-đa thường chung tương ưng, chẳng bỏ lìa nhau.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát hằng khởi nghĩ này: Ta chẳng nên trụ sắc, cũng chẳng nên trụ phi sắc. Ta chẳng nên trụ thọ tướng hành thức, cũng chẳng nên trụ phi thọ tướng hành thức. Cho đến ta chẳng nên trụ Nhất thiết trí trí, cũng chẳng nên trụ phi Nhất thiết trí trí. Vì có sao?

Vì sắc chẳng năng trụ chẳng sở trụ, thọ tướng hành thức cũng chẳng năng trụ chẳng sở trụ. Như vậy, cho đến Nhất thiết trí trí chẳng năng trụ chẳng sở trụ vậy. Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này năng cùng sáu thứ Ba-la-mật-đa thường chung tương ưng, chẳng bỏ lìa nhau. Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát năng dùng phương tiện vô trụ như thế tu hành sáu thứ Ba-la-mật-đa, Bồ-tát Ma-ha-tát này chóng năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện! Ví như có người muốn ăn quả xoài, hoặc quả mãng cầu, trước lấy hạt nó, với chỗ đất màu mỡ mà trồng xuống đó, tùy thời tưới bón, giữ gìn sửa sang. Nó lần lữa sanh trưởng mọc rộng cành lá, hòa hợp thời tiết bèn có hoa quả. Quả nên chín rồi, lấy mà ăn đó.

Như vậy, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát muốn được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, trước học sáu thứ Ba-la-mật-đa. Lại đối hữu tình dùng bố thí, hoặc dùng ái ngữ, hoặc dùng lợi hành, hoặc dùng đồng sự mà nhiếp thọ đó. Đã nhiếp thọ rồi, dạy khiến an trụ Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Đã an trụ rồi giải thoát tất cả sanh lão bệnh tử, chứng được an vui thường trú rất ráo. Bồ-tát như vậy sẽ được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, quay xe diệu pháp độ vô lượng chúng.

Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát muốn đổi các pháp chẳng nhờ duyên người mà mình tự ngộ hiểu, muốn năng thành thực tất cả hữu tình, muốn đổi cõi Phật năng khéo nghiêm tịnh, muốn mau ngồi yên tòa diệu Bồ-đề, muốn năng uốn dẹp tất cả ma quân, muốn chóng chứng được Nhất thiết trí trí, muốn quay xe pháp thoát chúng hữu tình sanh lão bệnh tử, chứng được an vui thường trú rất ráo. Cần học sáu thứ Ba-la-mật-đa, dùng bốn nhiếp sự phương tiện nhiếp thọ các chúng hữu tình. Đã nhiếp thọ rồi nên khiến an trụ Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bồ-tát như thế khi siêng tu học, nên đổi Bát-nhã Ba-la-mật-đa thường siêng tu học.

--- o0o ---